

دوشنبه 24 شهریور 1393-19 ذیقعدة 1435 -15 سپتامبر 2014

رحلت فیلسوف کبیر و عالم نامدار شیعه، حکیم «جهانگیرخان قشقایی»...

* 24 شهریور در گذر تاریخ

* رحلت فیلسوف کبیر و عالم نامدار شیعه، حکیم «جهانگیرخان قشقایی» (1289 ش) اشاره:

حکیم جهانگیر خان قشقایی در سال 1208 ش (1243 ق) در یکی از روستاهای اطراف شهرضا به دنیا آمد. وی در ابتدا مختصری درس خواند و علاوه بر در پیش گرفتن شاهنامه خوانی، در نواختن تار استادی داشت. جهانگیرخان که در چهل سالگی برای تکمیل هنر نوازندگی به اصفهان رفت، ناگهان شوق فراگیری دانش در او بیدار شد و از زندگی ایلی دست کشیده، در مدرسه صدر اصفهان به فراگیری علوم دینی روی آورد. او در محضر استادانی همچون محمدرضا صهبای قمشهای، ملاحسینعلی تویسرکانی، ملاعبدالجواد حکیم خراسانی و شیخ محمد حسین نجفی و... به شاگردی نشست و دیری نگذشت که در حکمت، فلسفه، فقه، طب، ریاضی و نجوم و... به استادی رسید و در عرفان و اخلاق از سرآمدان روزگار خویش گردید. حکیم جهانگیرخان از آن پس به تدریس مشغول شد و در طول چهل سال شاگردان بسیاری از قبیل حضرات آیات: سید حسین طباطبایی بروجردی، آقاضیاءالدین عراقی، سید ابوالحسن اصفهانی، محمد علی شاه آبادی، سید حسن مدرس، حاج آقا رحیم ارباب، علامه محمد حسین فاضل تونی، سید محمد کاظم عصار و دهها حکیم و عالم فرزانه دیگر از محضرش کسب فیض کردند. جهانگیرخان دانشمندی بود که هم از علم و هم از اخلاق برخوردار بود. سراسر زندگی خود را در تجرد و قناعت زیست و هرگز جامه ایلی را به جز در هنگام نماز از تن خویش بیرون نکرد. سرانجام این حکیم وارسته و عارف و فیلسوف در بیست و چهارم شهریور 1289 ش برابر با سیزدهم رمضان 1328 ق در 83 سالگی رخ در نقاب خاک کشید و در قبرستان تخت فولاد اصفهان مدفون شد.

* درگذشت استاد «حبیب الله نجومی» ستاره‌شناس معاصر و ناشر سالنمای ایران (1366 ش) اشاره:

حبیب الله نجومی در سال 1287، در شیراز و در خانواده‌ای به دنیا آمد که از طرف پدر، بیشتر از مشاهیر علم هیئت و نجوم بودند که تقریباً طی سه نسل به استخراج و چاپ تقویم همت گماشته‌اند. حبیب الله نجومی، خود، از نه سالگی رموز نجوم را از پدر آموخت و در هجده سالگی به استخراج و محاسبه تقویم پرداخت. پس از درگذشت پدر، نجومی این کار را به تنهایی پی گرفت و در 1312 ش نخستین تقویم خود را انتشار داد. استاد حبیب الله نجومی، ناشر سالنمای ایران، سرانجام در 24 شهریور 1366 در هفتاد و دو سالگی دار فانی را وداع گفت.

* درگذشت علی محمد حیدریان ،
نقاش نامی معاصر (1369 ش)

اشاره:

استاد علی محمد حیدریان در سال ۱۲۷۵ش در شهر اصفهان به دنیا آمد. او تحصیلات خود را در مدرسه‌های خرد و آلیانس (فرانسوی زبان) ادامه داد و در همان طفولیت پدر خود را از دست داد و تحت تکفل برادرش قرار گرفت. از ابتدای تشکیل هنرستان نقاشی کمال‌الملک، وی از نخستین هنرجویانی بود که نقاشی را از کمال‌الملک آموخت. حیدریان بعدها در کنار استاد کمال‌الملک به تربیت شاگردان نقاشی پرداخت. وی همچنین از استادان مؤسس هنرکده نقاشی بود که پس از آن تبدیل به دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران شد. در آن زمان به حیدریان بورسیه‌ای برای سفر به خارج و تکمیل مطالعات و هنر خود اعطاء شد. طی این سفر، سه ماه در بروکسل (بلژیک) و سه ماه در پاریس (فرانسه) به سر برد و با آثار نقاشان بزرگ آشنا شد و به کپی برداری از آنها پرداخت. وی بعد از شش ماه بورسیه را ناتمام گذاشت و از پاریس به ایران گشت و مجدداً به کار در دانشکده و تعلیم مشغول شد. حیدریان در سال ۱۳۴۳ش به سمت استاد تمام وقت در دانشکده هنرهای زیبا منصوب شد و در سال ۱۳۴۶ش با توجه به خدماتش به هنر ایران به عنوان استاد ممتاز دانشکده هنرهای زیبا انتخاب شد. آثار باقی مانده از حیدریان را می‌توان در

پنج دسته طبقه‌بندی کرد: تابلوهایی از صورت اشخاص (پرتره)، تابلوهایی از مناظر طبیعی یا فضاهای سرپسته مانند اتاق، تابلوهایی با عنوان طبیعت بی‌جان، تابلوهایی که از آثار نقاشان جهان کپی شده است مانند کارهای رامبراند، ولاسکوئر، رنوار، شیشکین و تی‌سین و تابلوهایی تخیلی استاد مانند تابلوی حضرت موسی (ع) یا تابلوی غدیر خم یا تابلوی حضرت مسیح (ع). از جمله آثار وی می‌توان به دو مورد اشاره کرد: کپی تابلوی چوپان «میله» که در مجموعه خانوادگی محفوظ است و چهره‌ای از پروفیسور پاستور که در موزه مؤسسه پاستور پاریس نگهداری می‌شود. حیدریان در تمام زندگی خود هرگز در هیچ نمایشگاه خصوصی شرکت نکرد و اگر هم در نمایشگاه‌های دسته‌جمعی شرکت می‌کرد، با اصرار دوستانش بود. حیدریان تا سال ۱۳۶۷ش

در کارگاه نقاشی خود مشغول به کار بود و به تربیت نقاشان می پرداخت. کسانی همچون جواد حمیدی، محمود جواد پور، مرتضی ممیز، کیخسرو خروش، پرویز کلانتری و منیر فرمانفرمایان و بسیاری دیگر... از جمله معروفترین شاگردان وی بوده‌اند که هریک نامی آشنا در عرصه هنر این مرز و بوم به‌شمار می‌روند. سبک کار استاد علی‌محمد حیدریان؛ کلاسیک، ناتورالیسم و گاهی به‌همراه رگه‌هایی از تأثیرات قلم امپرسیونیست‌ها می‌باشد. این استاد شهیر نقاشی در اسفند ۱۳۶۸ ش در خانه خود زمین خورد و پس از آن از صندلی چرخ‌دار استفاده می‌کرد تا بالاخره در تاریخ بیست و چهارم شهریورماه سال ۱۳۶۹ هجری شمسی دار فانی را وداع گفت.

* درگذشت دکتر

«عبدالحسین زرین کوب» استاد بنام ادبیات پارسی (1378 ش)

اشاره:

دکتر عبدالحسین زرین کوب، پژوهشگر برجسته ادبیات و تاریخ، در سال 1301 ش در بروجرد به دنیا آمد. وی پس از پشت سرگذاشتن تحصیلات ابتدایی و دبیرستان، به خدمت معارف و فرهنگ درآمد و در سال 1327 ش، با کسب عنوان رتبه اول موفق به دریافت لیسانس و سپس

فوق لیسانس و دکترا گردید. وی در این دوران از محضر استادانی نظیر محمدتقی بهار، عباس اقبال آشتیانی، احمد بهمنیار و بدیع الزمان فروزان‌فر استفاده برد و در خارج از دانشگاه، مدتی چند در خدمت آیت الله ابوالحسن شعرانی با مباحث حکمت و فلسفه آشنایی کامل یافت. استاد زرین کوب در سال 1330 ش، در کنار عده‌ای از دانشمندان و استادان برای مشارکت در طرح ترجمه مقالات دایرة المعارف بزرگ اسلامی دعوت شد و همکاری شایانی نمود. وی سالیان متمادی در دانشگاه تهران تدریس نمود و مدتی مدیریت گروه ادبیات فارسی این دانشگاه را برعهده داشت. زمینه اصلی پژوهش استاد، مطالعه در تاریخ و فرهنگ اسلامی و نقد ادبی است. ایشان با تبحر در زبان فارسی و تسلط بر زبان و ادبیات عرب و آشنایی با چند زبان اروپایی و مشخصاً انگلیسی و فرانسوی، آثار پرارزشی از خود به یادگار گذاشت که تألیف فلسفه شعر، نقد ادبی در 2 جلد، شعر بی‌دروغ، از کوچه رندان و نیز ترجمه ادبیات فرانسه در قرون وسطی، متافیزیک و فن شعر و... از آن جمله‌اند. مجموعه تألیفات و پژوهش‌های استاد زرین کوب که بیش از پنجاه اثر می‌باشند نشان می‌دهد که او زندگی علمی خود را در میان تاریخ و ادبیات و فلسفه تقسیم کرده و در واقع پیوندی بین این رشته‌ها برقرار ساخته است. استاد زرین کوب که عضو شورای مشاوران عالی کتابخانه ملی و عضو شورای عالی علمی مرکز دایرة المعارف بزرگ اسلامی بود و ماه‌های آخر عمر خویش را در تدوین آثار درباره زندگی و اندیشه‌های عطار و سعدی سپری می‌کرد، سرانجام در 24 شهریور 1378 ش در 77 سالگی بدرود حیات گفت و در قطعه فرهیختگان بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

* 19 ذی القعدة در گذر تاریخ

* درگذشت «کمال الدین فارسی» ریاضی‌دان ایرانی (718 ق)

* انقضاء معاهده ی

«ارزنه الروم» میان ایران و عثمانی (1238 ق)

اشاره:

پس از شکست دولت عثمانی از ایران، دولت مزبور تقاضای صلح نمود و معاهده‌ای در ارزنه الروم در ذی قعدة سال 1238 ق بین نمایندگان طرفین به امضا رسید که شامل هفت ماده بود. به موجب این عهدنامه، دولت ایران ولایاتی را که از عثمانی تصرف کرده بود باز گرداند و دولت عثمانی نیز تعهد کرد که به زوار ایرانی آزار نرساند و مالکیت ایران را بر بندر خرمشهر، جزیره‌ی خضر و ساحل چپ اروندرود و نیز حق کشتی رانی در این قسمت رودخانه را به رسمیت بشناسد. همچنین قرار شد هر دولت در پایتخت یکدیگر سفیر و نماینده داشته باشد.

* 15 سپتامبر در گذر تاریخ

* استقلال کشورهای آمریکای مرکزی از استعمار اسپانیا (1821م)

* روز ملی و استقلال «السالوادور» از استعمار اسپانیا (1821م)

* روز ملی و استقلال «گواتمالا» از استعمار اسپانیا (1821م)

* تصرف اسکندریه مصر توسط قوای متجاوز انگلیسی (1882م)

* کشف ویروس حامل بسیاری از بیماری ها توسط دانشمندان روسی (1892م)

* اعلام حکومت جمهوری در روسیه و پایان امپراتوری روسیه تزاری (1917م)

* اعدام «عدنان مندرس» نخست وزیر پیشین ترکیه (1961م)

* تولد الیور استون کارگردان آمریکائی (1946 م)